

Preventie- en handhavingsplan gemeente Buren 2017-2020

Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet

Inleiding

Sinds 1 januari 2014 is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de Drank- en Horecawet (hierna: DHW). Voorheen werd deze taak uitgevoerd door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.

Een andere belangrijke wetwijziging, die ook per 1 januari 2014 inging, was de verhoging van de leeftijdsgrenzen van 16 naar 18 jaar voor de verkoop van alcoholhoudende dranken.

Deze wetwijzigingen zijn door de wetgever bedoeld om het gebruik van alcoholhoudende dranken te beperken en het bewustzijn van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik te verhogen.

De DHW stelt de gemeenteraad verplicht om een preventie- en handhavingsplan vast te stellen. Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid over de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet.

Artikel 43a DHW geeft aan dat in het plan in ieder geval wordt aangegeven:

- wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's;
- de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Voor de komende vier jaren hebben we twee doelstellingen geformuleerd.

I. Een verbetering in de gezondheidssituatie van jongeren op het gebied van alcoholgebruik bewerkstelligen.

II. De bewustwording ten aanzien van alcoholgebruik door jongeren verhogen bij bestuurders en barvrijwilligers van sportverenigingen met een drank- en horecaverunning en hen te ondersteunen in hun verantwoordelijkheid hierin.

We zetten de toezicht- en handhavingsactiviteiten voort. We werken aan bewustwording bij de besturen en barvrijwilligers van sportverenigingen. In samenwerking met FrisValley, een regionaal alcoholmatigingsproject, en met IrisZorg proberen we alcoholgebruik, met name onder jongeren, te beperken.

Wat exact de doelstellingen van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol inhouden en welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald moeten worden staat in paragraaf 2.3.

De wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen staat in Hoofdstuk 3 onder "Voortgang toezicht en uitvoering handhaving".

Welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's staat vermeld in de hoofdstukken 4 en 6.

Dit plan is een onderdeel van de Nota Gezondheidsbeleid 2017-2020 dat door u is vastgesteld op 20 december 2016.

1 Probleemanalyse

Sinds 1988 is onder Nederlandse jongeren het alcoholgebruik flink toegenomen. Jongeren gingen in de loop van de afgelopen decennia *meer, vaker én op jongere leeftijd* drinken. In 2003 waren Nederlandse jongeren zelfs koplopers in Europa, als het ging om bingedrinken, oftewel het op een avond meer dan vijf drankjes drinken (Hibell e.a., 2012).

Afgelopen decennium werd sterk ingezet op het voorkomen van drinken door jongeren onder de 16. Gevolg was dat drankgebruik onder jonge pubers sterk afnam, vooral onder de jongste groep: in 2003 had 36% van de 12-jarige jongens de afgelopen maand gedronken, in 2011 was dat geslonken tot 9,4%. Bij 12-jarige meisjes daalde het aandeel actuele drinkers van 25,4 naar 5,8% (Verdurmen e.a., 2012). In geen ander Europees land nam drankgebruik onder jonge drinkers zo spectaculair af.

Onder jongeren van 16 jaar en ouder veranderde er echter weinig. Zij verminderden hun alcoholgebruik niet (De Looze e.a., 2014).

En bijna de helft van de jongeren van 16 jaar (48%) is wel eens dronken geweest bleek uit dit onderzoek. Als jongeren aan drank willen komen is dat relatief makkelijk in Nederland. Meer dan de helft van de verkooppunten (53%) leefde de oude leeftijdsgrens van 16 jaar niet na in 2013 (Roodbeen, e.a., 2014).

Ook ouders zijn soms nog permissief. Bijna de helft van de jongeren van 16 (48%) heeft thuis wel eens een glas alcohol gedronken. En bijna een derde (31%) mag op deze leeftijd thuis meerdere glazen drinken (De Looze e.a., 2014).

1.1 Jong drinken verhoogt risico's op latere leeftijd

Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Eén op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank.

De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatige dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijck e.a. 2005).

1.2 Specifieke risico's voor jongeren

Alcohol extra ongezond tijdens de groei

De hersenen ontwikkelen zich tot gemiddeld het 24e jaar. Alcohol verstoort die ontwikkeling en dat kan van invloed zijn op het karakter en het gedrag van kinderen.

Minder goede school-, studie- en werkprestaties

Na een avond drinken werkt het geheugen slechter. Concentreren wordt daardoor moeilijker. Na een avond veel drinken kun je de volgende ochtend nog steeds onder invloed zijn.

Meer kans op onveilig rijden

Onder invloed van alcohol durven jongeren meer en doen ze eerder dingen die ze zonder alcohol niet zouden doen. Zo rijden jongeren vaker onveilig als ze gedronken hebben.

Toename van kans op alcoholvergiftiging

Jongeren drinken tijdens het uitgaan vaak veel in korte tijd. De kans op een alcoholvergiftiging neemt hierdoor toe. Het zenuwstelsel raakt verdoofd, na bewusteloosheid kan een coma optreden met zelfs de dood tot gevolg. Doordat het puberbrein van jongeren nog niet volledig ontwikkeld is, voelen jongeren niet goed aankomen dat ze dronken worden. Hierdoor ontstaat het risico dat jongeren doordrinken totdat ze omvallen.

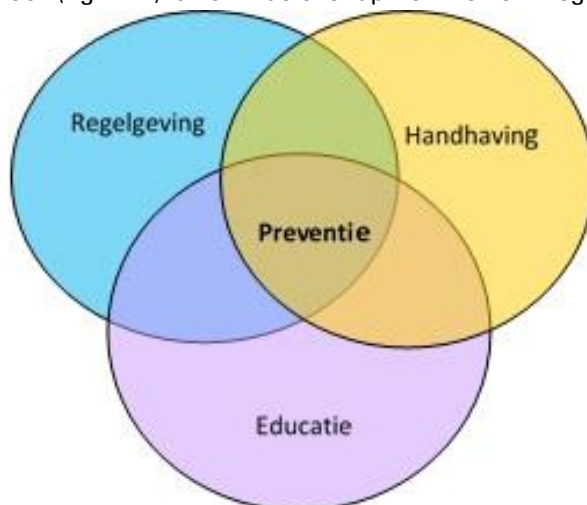
Black-out

Een black-out kan ontstaan wanneer veel alcohol in korte tijd wordt gedronken. Op het moment van drinken lijkt er niets aan de hand maar de volgende ochtend blijkt de herinnering uit het geheugen verdwenen te zijn. Een regelmatige black-out kan blijvende schade veroorzaken aan de hersenen.

2 Beleidsfocus

2.1 Uitgangspunten en onderbouwing van beleid

Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Er is immers sprake van een preventie én handhavingsplan. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeenten en dus ook meerdere type maatregelen worden ingezet bij de aanpak van de alcoholproblematiek. Als uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid hanteren we het universele preventiemodel van Reynolds (2003) dat ook de basis vormt voor de Handreiking Gezonde Gemeenten van het RIVM. Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: educatie, regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook (figuur 1). Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.

Figuur 1: Preventiemodel Reynolds

Het preventiemodel van Reynolds is gebaseerd op de systeemtheorie van Holder (1998) die duidelijk maakt dat alcoholgebruik altijd een resultaat is van een combinatie van factoren. De persoon, zijn soci-

ale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Holder laat daarmee zien dat alcoholpreventie nooit alleen op het individu gericht kan zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. En in die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. In dit PenH-plan staat daarom de omgeving van de jonge drinker centraal.

2.2 Beleidsdoelgroep en -setting

Eindoelgroep van dit preventie- en handavingsplan zijn jongeren en jongvolwassenen tot 24 jaar. Het accent ligt nadrukkelijk op de groep onder de 18 jaar en het 'binge drinken' t/m 24 jaar. Het is bekend dat de gezondheidsschade van alcoholgebruik het grootst is onder de 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar zijn fysiek nog niet geheel volwassen en vooral de hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Alcohol kan deze ontwikkeling schaden. Met dit gegeven in het achterhoofd heeft de centrale overheid de leeftijdsgrens voor verkoop én bezit van alcohol verhoogd naar 18 jaar. Het toezicht op de naleving van deze leeftijdsgrens wordt als een belangrijke prioriteit beschouwd binnen het gemeentelijk preventie- en handavingsbeleid.

Voor 18-24 jarigen gaat het vooral om het voorkomen van overmatig alcoholgebruik. De uitgaansavonden zijn hierbij een belangrijk risico moment. Gezien de ontwikkeling van de hersenen tot en met 24 jaar, de oververtegenwoordiging van de leeftijdsklasse tot 24 jaar in het uitgaansleven én de relatie van alcohol met het uitgaansleven (met de daarbij behorende risico's op dronkenschap, soms uitmondend in een intoxicatie) ligt de nadruk van dit plan in het bijzonder op de uitgaanssetting. Daarbij is uitgaan een breed begrip: het gaat ook om het bezoeken van evenementen en feestjes thuis. Naast gezondheidsproblematiek is veiligheidsproblematiek een belangrijke motivatie om aandacht te besteden aan deze leeftijdsgroep.

Om een beeld te geven van het aantal jongeren in onze gemeente (peildatum 13 maart 2017) hieronder een tabel:

Leeftijd	Aantal
13 jaar	326
14 jaar	349
15 jaar	342
16 jaar	385
17 jaar	342
18 jaar	378
19 jaar	332

2.3 Doelstellingen van beleid

Artikel 43a DHW schrijft voor dat de doelstellingen van het beleid duidelijk in het plan opgenomen moeten zijn. In het vorige preventie en handavingsplan staat het streven opgenomen om de dalende trend in het alcoholgebruik door te zetten. Ditzelfde streven wordt de komende vier jaren gecontinueerd. We formuleren hiervoor twee doelstellingen.

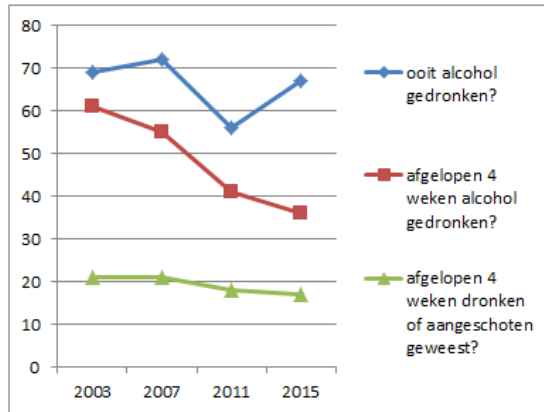
I. Een verbetering in de gezondheidssituatie van jongeren op het gebied van alcoholgebruik bewerkstelligen.

II. De bewustwording ten aanzien van alcoholgebruik door jongeren verhogen bij bestuurders en bar-vrijwilligers van sportverenigingen met een drank- en horecaverunning en hen te ondersteunen in hun verantwoordelijkheid hierin.

2.3.1 Doelstelling 1: Verbetering gezondheidssituatie van jongeren op het gebied van alcoholgebruik

In de Nota gezondheidsbeleid gemeente Buren 2017-2020, (pagina 11 paragraaf 3.1.1.) staat onze ambitie voor de komende periode vermeld. Wij willen dat onze inwoners zich over het algemeen minstens zo gezond voelen als dat ze nu zijn. De gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleiden nemen niet toe. Op het gebied van alcoholgebruik willen wij een verbetering in de gezondheidssituatie van onze inwoners bewerkstelligen.

tabellen Alcohol en jongeren 2003-2015 EMOVO gemeente Buren GGD Gelderland Zuid

Resultaten EMOVO	Buren 2011	Rivierenland 2011	Buren 2015	Rivierenland 2015
Het percentage 13/14 jarigen (klas 2 VO) dat de afgelopen 4 weken alcohol heeft gedronken	18% 126	18%	13% 94	20%
	100% 699		100% 720	
Het percentage 15/16 jarigen (klas 4 VO) dat de afgelopen 4 weken alcohol dronk	69% 431	61%	57% 412	54%
	100% 625		100% 722	
Het percentage jongeren (13-16) dat binge drinkt	29% 384	27%	24% 346	23%
	100% 1324		100% 1442	
Het percentage 15/16 jarigen (klas 4 VO) dat ooit dronken of aangeschoten is geweest	58% 363	47%	53% 409	47%
	100% 625		100% 722	
Het percentage 15/16 jarigen (klas 4 VO) dat aangeeft dat hun ouders het goed vinden dat ze drinken	33% 207	30%	45% 348	43%
	100% 625		100% 722	
Het percentage ouders dat afspraken maakt met zijn kind om tot een bepaalde leeftijd geen alcohol te drinken	25%	26%	35%	34%

2.3.1.1 Alcohol en jongeren

Bij jongeren zien we een afname van het (frequent) gebruik van alcohol. De ambitie van dit beleidsplan is dat jongeren op een zo gezonde en veilig mogelijke wijze kunnen opgroeien, zodat hun talenten zo optimaal mogelijk tot ontwikkeling kunnen komen. Gekozen is om de algemene doelstellingen te concretiseren met aandacht voor de setting waarin jongeren drinken en de doelgroep zelf. Gelet op de trend van de afgelopen jaren is het reëel om onderstaande percentages tot doel te stellen, het betreft een wijziging van 5% of 10%.

2.3.1.2 Doelgroep

- Eind 2019 is het aantal jongeren van 13 en 14 jaar dat de afgelopen vier weken alcohol heeft gedronken gedaald van 13% naar 8%
- Eind 2019 is het percentage jongeren van 15 en 16 jaar dat de afgelopen vier weken alcohol heeft gedronken gedaald van 57% naar 52%
- Eind 2019 is het percentage jongeren tussen de 13 en 17 jaar dat aan binge drinken doet gedaald van 24% naar 19%
- Eind 2019 is het percentage jongeren van 15 en 16 jaar dat ooit dronken of aangeschoten is geweest gedaald van 53% naar 48%
- Eind 2019 is het percentage jongeren van 15 en 16 jaar dat van de ouders mag drinken gedaald van 45% naar 40%
- Eind 2019 is het percentage jongeren dat met zijn ouders afspraken maakt om tot een bepaalde leeftijd geen alcohol te drinken gestegen van 35% naar 45%

2.3.1.2 Alcoholverstrekking jongeren

Cijfers Gemeente Buren

In de winter van 2014/2015 is een onderzoek uitgevoerd door het bureau BHBW in opdracht van de gemeente Buren naar het naleven van de leeftijdsgrenzen door alcoholverstrekkers. Hierbij zijn zowel commerciële als paracommerciële horecaondernemers bezocht door een jongere onder de 18 jaar. Uit het rapport blijkt dat slechts 10% van de onderzochte alcoholverstrekkers de wetgeving ten aanzien van de leeftijdsgrenzen naleefde. Dit betekent dat 90% de wetgeving ten aanzien van leeftijdsgrenzen niet naleefde.

Cijfers landelijk

Het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en de Universiteit van Twente hebben eind 2015 een analyse gemaakt van alle lokale en regionale onderzoeken die zij hebben uitgevoerd in 2013, 2014 en 2015. In totaal hebben deze instituten in die jaren 5.886 aankoopogingen door mysteryshoppers onder de leeftijdsgrens laten doen. In 30,2% van deze gevallen werd geen alcohol verkocht en is de Drank- en Horecawet dus correct nageleefd. De gemiddelde correcte naleving bedroeg in 2013 29,8%, in 2014 30,3% en in 2015 30,4%.

Tabel: Percentage bedrijven dat de leeftijdsgrens juist naleeft per verstrekingskanaal, 2013, 2014 en 2015 onderzoek van Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en Universiteit van Twente

Verstrekkingkanaal	Correcte naleving in 2013	Correcte naleving in 2014	Correcte naleving in 2015	Totaal correcte naleving
Horeca	22,4%	15,5%	24,3%	22,2%
Supermarkten	46,6%	52,2%	55,5%	41,2%
Slijterijen	31,2%	46,3%	42,5%	41,8%
Cafetaria's	16,1%	16,1%	14,8%	15,4%
Sportkantines	14,7%	16,8%	15,0%	15,2%
Gemiddeld	29,8%	30,3%	30,4%	30,2%

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft in 2011, 2013, 2015 en 2016 landelijk mysteryshop onderzoeken laten uitvoeren, waarbij jongeren van 15 jaar (2011/2013) en 17 jaar (2015/2016) aankoopogingen deden. Hieruit bleek dat in 2015 het gemiddelde nalevingspercentage 21,5% was, in 2016 is dat gestegen naar 35,8%.

Tabel: Percentage bedrijven dat de leeftijdsgrens juist naleeft per verstrekingskanaal, 2015/2016 Onderzoek van Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

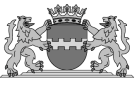
Verstrekkingkanaal	Percentage bedrijven dat de leeftijdsgrens juist naleeft 2015	Percentage bedrijven dat de leeftijdsgrens juist naleeft 2016
Horeca	16,2%	26,6%
(Keten)Supermarkten	52,9%	63,3%
Overige kanalen (avondwinkels, zelfstandige supermarkten)	24,0%	24,8%
Slijterijen	32,9%	61,8%
Cafetaria's	10,4%	28,6%
Sportkantines	8,5%	16,7%
Thuisbezorgkanalen	9,1%	2,0%
Totaal gewogen gemiddelde	21,5%	35,8%

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft ook laten kijken naar de kans dat jongeren van 15 jaar alcohol kunnen kopen, vóór de leeftijdsgrensverhoging per 1 januari 2014 en erna. Doel was om te kijken of die leeftijdsgrensverhoging effect heeft gehad op de kans dat een 15-jarige alcohol kan kopen. Uit de cijfers blijkt dat het voor jongeren van 15 jaar in 2016 moeilijker was om aan alcohol te komen dan vóór 2014.

Tabel: Gemiddelde naleving bij aankoopogingen van 15-jarige mystery-shoppers 2011-2016

Jaar	Gemiddelde naleving
2011	28,2%
2013	46,5%
2014	55,7%
2016	73,9%

Onze ambitie is om meer te bereiken dan het landelijke gemiddelde. Gelet op landelijke en gemeentelijke cijfers stellen we daarom de volgende doelen:

2.3.1.3 Setting

- Eind 2019 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop in de horeca gestegen van 10% naar 40%;
- Eind 2019 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop bij supermarkten gestegen van 10% naar 75%;
- Eind 2019 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop bij slijterijen gestegen van 10% naar 75%;
- Eind 2019 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop bij sportverenigingen gestegen van 10% naar 30%;
- Eind 2019 is de naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop op evenementen gestegen van 10% naar 30%;

Gelet op de trends worden bovenstaande percentages als redelijke verwachtingen gezien.

2.3.2 Doelstelling 2: De bewustwording ten aanzien van alcoholgebruik door jongeren verhogen bij bestuurders en barvrijwilligers van (sport)verenigingen met een drank- en horecaverunning en hen te ondersteunen in hun verantwoordelijkheid hierin.

De ondersteuning van de besturen zal moeten leiden tot een praktisch uitvoerbaar convenant alcoholbeleid <18 jaar. Van de verenigingen wordt verwacht dat daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven aan dit convenant.

In januari 2014 organiseerden we informatiebijeenkomsten voor alle alcoholverstrekkers (commerciële horeca / paracommerciële horeca / evenementen) in de gemeente Buren om informatie te geven over de veranderde wijze van toezicht houden, het handhavingsbeleid en over de inhoudelijke wetswijzigingen. Een belangrijk doel van de bijeenkomsten was bewustwording van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder jongeren. Het toezicht werd vanaf 1 januari 2014 verzorgd door de AVRI, de handhaving werd ambtelijk geborgd binnen de gemeente.

De twee groepen kregen een informatie voorlichtingsavond (IVA) aangeboden door Iriszorg. Enkele organisatoren van tentfeesten en Voetbalvereniging SCR (Rijswijk) en VV De Teisterbanders (Kerk Avezaath) hebben in 2014 een IVA gehad van IrisZorg.

In juni 2015 zijn bijeenkomsten georganiseerd voor commerciële en paracommerciële alcoholverstrekkers om de uitkomsten van het onderzoek te presenteren en met elkaar na te denken over hoe de naleving verbeterd kan worden. Bij deze bijeenkomsten waren de GGD Gelderland-Zuid en Iriszorg betrokken. De avond voor commerciële horecaondernemers leverde een constructief gesprek op. Uit de avond met de paracommerciële alcoholverstrekkers bleek te meer hoe moeilijk men het vindt om leeftijdsgrenzen te hanteren: er wordt veel gewerkt met (jonge) barvrijwilligers en er zijn vriendschappelijke of familieverbanden binnen clubs. Deze groep zoekt meer ondersteuning bij het naleven van de wetgeving. Daarom willen we de nodige ondersteuning bieden.

Het is voor de gemeente Buren geen vast gegeven dat bij alle sportverenigingen (zonder tussenkomst van de gemeente) zelf de Drank- en Horecawet wordt nageleefd. We willen bevestiging zien van de "sense of urgency" bij de besturen.

We vinden het wenselijk hen stimuleren om de bewustwording ten aanzien van alcoholgebruik door jongeren te verhogen. Dit past ook in de bestuursstijl die het college voor ogen heeft. Het college vindt het belangrijk om *de kracht van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties te gebruiken om samen nieuwe kansen te benutten en adequaat te reageren op ontwikkelingen* ^[1]

De gemeente Buren werkt in 2017 en 2018 aan een verbeterd beleid voor accommodaties. Uitgangspunt is een goede bezetting van accommodaties met functies die de gemeente ondersteunt vanuit haar sociaal beleid. Sport en bewegen, ontmoeten van ouderen, participeren in de samenleving zijn hier voorbeelden van. Accommodaties met een duurzame functie moeten de mogelijkheid hebben om een goede exploitatie te draaien.

We willen samen met de gebruikers van de accommodaties zorgen voor een beter besef van de risico's van alcohol en onze jongeren beschermen tegen de schadelijke gevolgen daarvan.

Dat doen we door:

1. Het aangaan van een Convenant over ontmoediging schenken en gebruik alcohol, schenktijden en (zelf)controle;
2. Barvrijwilligers hebben IVA of SHV

In hoofdstuk 6 Samenwerking externe partners werken we bovenstaande doelstelling uit.

[1]Coalitieakkoord VVD, PvdA, PCG 2016-2018, pagina 5

3 Evaluatie toezicht- en handhaving 2014-2016

3.1 Resultaten toezicht en handhaving

De AVRI heeft het toezicht op de DHW van 2014 tot en met december 2015 verzorgd. In deze periode hebben nagenoeg alle alcoholverstrekkers een basiscontrole gehad. Een basiscontrole houdt in: is er een vergunning aanwezig, kloppen de gegevens op de vergunning nog, is er een zogenoemde leidinggevende aanwezig die op de vergunning staat en zit er een leeftijdssticker op de toegangsdeur van de horecagelegenheid? Bij de basiscontrole wordt zo nodig in het kader van preventie voorlichting gegeven over de eisen in de DHW.

Naast basiscontroles zijn leeftijdscontroles uitgevoerd bij horecaondernemers en evenementen. Bij deze controles zijn geen overtredingen geconstateerd. In de praktijk blijkt het lastig te zijn voor een toezichthouder om een alcoholverstrekker 'op heterdaad' te betrappen. Wel blijkt dat vaak niet naar de leeftijd wordt gevraagd of om een identiteitsbewijs wordt verzocht.

3.2 Onderzoek naleving leeftijdsgrenzen

In de winter van 2014/2015 is een onderzoek uitgevoerd door het bureau BHBW in opdracht van de gemeente Buren naar het naleven van de leeftijdsgrenzen door alcoholverstrekkers. Hierbij zijn zowel commerciële als paracommerciële horecaondernemers bezocht door een jongere onder de 18 jaar. Uit het rapport blijkt aldus dat slechts 10% van de onderzochte alcoholverstrekkers de wetgeving ten aanzien van de leeftijdsgrenzen naleefde.

In het najaar van 2015 heeft de GGD Gelderland-Zuid een regionaal onderzoek uitgevoerd naar het naleven van de leeftijdsgrenzen. Hieruit blijkt dat de verschillen in de naleving tussen gemeenten groot zijn. Tegelijkertijd haalt geen enkele gemeente een hoger nalevingspercentage dan 31%.

3.3 Voortgang toezicht en uitvoering handhaving

De AVRI heeft het toezicht tot 31 december 2015 uitgevoerd. 2016 was een overgangsjaar waarbij de toezicht is overgeheveld van de AVRI naar een extern bureau (Bureau Handhaving Bijzondere Wetten).

Vanaf augustus 2016 zijn nieuwe toezichthouders aangewezen die zowel in Buren als in Culemborg, West Maas en Waal als Neder-Betuwe de toezicht en handhavingstaken uitvoeren. In de gemeente Buren worden zij 400 uur per jaar ingezet.

De toezichthouders voeren jaarlijks bij alle inrichtingen meerdere basiscontroles uit. Ook worden zij ingezet bij evenementen. Bij de paracommerciële alcoholverstrekkers wordt de nadruk gelegd op het actief informeren van de besturen en barvrijwilligers over de geldende regelgeving. De toezicht en handhaving vindt plaats volgens het (regionaal) handhavingsbeleid Drank- en Horecawet en de bijbehorende sanctietabel. Dit beleid is vastgesteld door de Burgemeester.

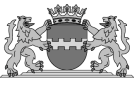
Aantal controles en handhavingsbesluiten

	2014	2015	2016
Commerciële alcoholverstrekkers*¹			
Basiscontrole	57	36	16
Leeftijdscntrole	0	13	16
Boeterapporten	2x geen vergunning 1x geen leidinggevende aanwezig	2x geen vergunning 3x geen leidinggevende aanwezig	1 x geen afschrift vergunning aanwezig 1 x geen leidinggevende aanwezig
Handhavingsmaatregelen n.a.v. boeterapporten	1x bestuurlijke boete opgelegd 2x waarschuwing	5x bestuurlijke boete	2 x waarschuwing
Paracommerciële alcoholverstrekkers*²			
Basiscontrole	13	16	0 * ³
Leeftijdscntrole	0	10	0
Boeterapporten	0	2x geen vergunning	0
Handhavingsmaatregelen n.a.v. boeterapporten	n.v.t.	2x bestuurlijke boete	n.v.t.
Evenementen			
Leeftijdscntrole	22	25	5
Boeterapporten	1x sterke drank 1x geen vergunning	1x geen vergunning	1x geen afschrift vergunning aanwezig
Handhavingsmaatregelen n.a.v. boeterapporten	1x bestuurlijke boete 1x waarschuwing	1x bestuurlijke boete	1 x waarschuwing

*¹ Cafe, zalencentrum, restaurant, cafetaria, tankstation, supermarkt, slijterij

*² Dorpshuis, sportkantine, museum

*³ In 2016 zijn geen controles uitgevoerd ivm wisseling toezichthouder.

4 Acties in het kader van handhaving om alcoholgebruik te voorkomen

De DHW geeft gemeenten verschillende verordenende bevoegdheden. Regelgeving is een onmisbare factor in een integraal alcoholbeleid. De volgende verordenende bevoegdheden hebben een expliciete meerwaarde in het terugdringen van de alcoholproblematiek. Daarbij is gekozen voor de volgende maatregelen:

1. Happy Hours beperken
2. Vastleggen schenktijden paracommercie
3. Voorwaarden stellen aan evenementen en het voeren van vooroverleg voordat het evenement plaatsvindt

4.1 Happy hours beperken

Onderzoek laat zien (Meier e.a., 2008) dat de prijs van alcohol een belangrijke voorspeller is voor gebruik. En dat met prijsinterventies gebruik beïnvloed kan worden. Het verhogen van alcoholprijzen heeft zelfs het meeste impact op drinkers die heel veel drinken. Daarmee is deze maatregel een effectieve in het tegengaan van dronkenschap. Omdat dronkenschap en uitgaan sterk aan elkaar gerelateerd zijn, hebben we in de APV 2016 het volgende artikel opgenomen:

Artikel 2:34f APV 2016 Verbod 'happy hours'

Het is verboden in een horecalokaliteit of op een terras bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken voor gebruik ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van 24 uur of korter lager is dan 60% van de prijs die daar gewoonlijk wordt gevraagd.

4.2 Vastleggen schenktijden paracommercie

Het vastleggen van de schenktijden in de paracommercie is een wettelijke verplichting voor gemeenten. In de APV 2016 hebben we in artikel 2:34b opgenomen dat er uitsluitend alcoholhoudende drank verstrekt mag worden vanaf 1 uur voor aanvang tot uiterlijk 1 uur na afloop van de in de statuten van de vereniging/stichting vermelde activiteiten. Ook hebben we vastgelegd dat er geen alcoholhoudende drank wordt verstrekt tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard of die niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de vereniging behoren.

Artikel 2:34b APV 2016 Regulering paracommerciële rechtspersonen

1. Een paracommercieel rechtspersoon kan, onverminderd het bepaalde in artikel 2:29, alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken vanaf één uur voor de aanvang en tot uiterlijk één uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met de statutaire doelen van de rechtspersoon.

2. Een paracommercieel rechtspersoon verstrekt geen alcoholhoudende drank tijdens bijeenkomsten van persoonlijke aard en bijeenkomsten die gericht zijn op personen welke niet of niet rechtstreeks bij de activiteiten van de desbetreffende rechtspersonen betrokken zijn.

4.3 Voorwaarden stellen aan evenementen

Het naleven van de leeftijdsgrens voor alcohol is moeilijk voor veel alcoholverstrekkers weten we uit onderzoek (Roodbeen e.a., 2014). Dit geldt ook voor het naleven van de bepalingen rondom dronkenschap en doortappen. Op evenementen is de naleving nog een fractie lastiger. Door de schaalgrootte, tijdelijke personeelskrachten en het gebrek aan een structurele controlesystematiek is de naleving vaak slecht. De DHW biedt gemeenten de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het verlenen van een ontheffing van de DHW, zoals dat bij evenementen het geval is (artikel 35, lid 2).

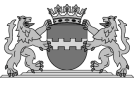
Met de organisatoren van de tentfeesten houden we enkele maanden voordat het tentfeest gehouden wordt een vooroverleg. In dit overleg wordt ondermeer gesproken over de drankverstrekking aan jongeren, de hoogte van de bierprijs (en de prijs van andere zwak-alcoholische dranken) en het beperken van wederverstrekking.

De Burgemeester zal in het vernieuwde evenementenbeleid opnemen dat van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om een 'alcoholmodule' in de aanvraag van de ontheffing mee te nemen. Met de alcoholmodulen worden aanvragers verplicht om te omschrijven hoe ze op leeftijd (en zaken als dronkenschap) gaan controleren. Blijkt uit het toezicht en evaluatie van het evenement dat de alcoholmodule niet werkt in de praktijk dan kan dat gevolgen hebben voor de ontheffing van de DHW het jaar erop.

5 Educatieve/communicatieve activiteiten

Dit PenH-plan kent twee einddoelgroepen: jongeren onder de 18 jaar en 18-25 jarigen. In hoofdstuk 2 werd al uitgelegd dat preventie activiteiten het beste gericht kunnen zijn op de omgeving van deze groepen. Voor een belangrijk deel gaat het daarbij om de sociale en professionele omgeving van jongeren. Daarom staan omgevingsgerichte educatieve activiteiten centraal in dit hoofdstuk. Daarbij onderscheiden we drie doelgroepen die invloed kunnen hebben op het alcoholgebruik van jongeren:

1. Alcoholverstrekkers
2. Ouders
3. Scholen

Het is niet vanzelfsprekend dat deze 3 doelgroepen goed op de hoogte zijn van de risico's van alcohol voor jongeren. Vandaar dat bewustwording van de risico's een rode draad is in de educatieve interventies die worden ingezet.

5.1 Alcoholverstrekkers

Met de term alcoholverstrekkers worden alle personen bedoeld die verantwoordelijk zijn voor een adequate naleving van de eerder genoemde bepalingen in de DHW. Dat kunnen zijn horecaondernemers, barpersoneel, barvrijwilligers, portiers, caissières, filiaalmanagers etc. Van deze professionals wordt verwacht dat ze de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol kennen en naleven, evenals het verbod op doorschenken bij dronkenschap en het toelaten van personen in kennelijke staat van dronkenschap in de onderneming, vereniging of het evenement. Extra aandacht gaat uit naar de bedrijfsmanager. Uit diverse studies is gebleken dat de bedrijfsleider een cruciale rol speelt bij het naleven door het personeel en altijd ook onderdeel moet uitmaken van de trainingsopzet.

Training

Belangrijk is vooral dat een alcoholverstrekker zich bewust is van zijn/haar verantwoordelijkheid en in staat is juist te handelen, ook wanneer er weerstand is bij de klant. Om alcoholverstrekkers hierin te bekwalen zijn trainingsprogramma's ontwikkeld zoals Barcode voor barpersoneel, de IVA (Instructie Verantwoord Alcoholgebruik) training voor barvrijwilligers en de Evenementen IVA.

Voor DHW-vergunningsvrije verkooppunten zoals supermarkten wordt geadviseerd overleg te laten plaatsvinden met de ondernemers(verenigingen) om helder te krijgen wat men intern aan training van personeel doet.

Nalevingscommunicatie

Naleving van de wet kan naast individuele training worden beïnvloed door nalevingscommunicatie. Nalevingscommunicatie omvat alle vormen van communicatie (media, persoonlijk, internet etc.) die gericht is op het stimuleren van naleving. Doel van nalevingscommunicatie is om een gedragsverandering te veroorzaken bij de doelgroep. Dit kan onder andere door met communicatie over toezichtresultaten de subjectieve pakkans te vergroten. Daarom wordt in samenwerking met de afdeling communicatie een nalevingscommunicatieplan ontwikkeld. Dit kan ook worden ingezet voor andere nalevingsproblemen die in de gemeente spelen. De volgende elementen maken in ieder geval onderdeel uit van de nalevingscommunicatiestrategie:

Educatieve communicatie

Uitleg van de regels, de argumenten voor deze regels, uitleg over mogelijke hulpmiddelen om na te kunnen leven. Dit is nodig als onduidelijkheid over (het belang van) de regels naleving in de weg staat. Alle ouders van 16- en 17-jarigen (op 1 januari 2014) zijn per brief geïnformeerd over de wetswijziging met een oproep om alcoholgebruik bij hun kind te ontmoedigen met de nadruk op de negatieve gevolgen voor de gezondheid. Deze jongeren van 16 en 17 jaar mochten immers tot 1 januari 2014 wel alcoholhoudende dranken aankopen.

Dreigende communicatie

Communicatie over controles, sancties, uitbreiding toezichtcapaciteit, toezichthouders in uniform. In het convenant worden afspraken opgenomen welke consequenties er zijn in het geval een exploitant meerdere keren dezelfde overtreding pleegt. Deze vorm beïnvloedt de subjectieve pakkansbeleving en kan effectief zijn als blijkt dat de regels bewust overtreden worden.

Normatieve communicatie

Bijvoorbeeld een interview met een ondernemer die de regels goed naleeft, een nieuwsbericht waarin het percentage nalevers wordt genoemd in plaats van het aantal overtreders. Oftewel: het communiceren van gewenste norm, ervan uitgaande dat de gemiddelde mens graag aan de algemeen geldende norm wil voldoen.

5.2 Onderwijs

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren. Ook als het gaat om alcoholgebruik leren jongeren op school wat wel en niet verstandig is. Gedragsverandering creëren via voorlichtingsprogramma's blijkt lastig, zo niet onmogelijk (Babor, 2010). Toch is het relevant dat jongeren geïnformeerd raken over de risico's van alcoholgebruik. Niet zozeer om gedrag te beïnvloeden, maar om het gebruik te de-normaliseren en daarmee aan draagvlak te werken voor effectievere gedragsmaatregelen als handhaving en specifieke regelgeving. Met name de informatie over wat alcohol met de hersenontwikkeling doet is bruikbaar hierbij blijkt uit de praktijk. Dat geldt niet alleen voor jongeren, maar ook voor hun ouders. Scholen worden daarom aangemoedigd om activiteiten voor ouders rond dit thema te organiseren.

Alle leerlingen van groep 8 ontvangen een envelop met een Alcohol NEE Contract. Doel is het bespreekbaar maken van alcoholgebruik en het maken van afspraken hierover tussen ouders en kind voordat het kind naar het voortgezet onderwijs gaat.

5.3 Ouders en de thuissituatie

Alcoholopvoeding

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ze denken bovendien veelal dat het gedrag van hun puber volledig wordt bepaald door peers (o.a. vrienden), terwijl zij wel degelijk ook zelf invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen (van der Vorst, 2006). De beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben gesteld voor het drinken van alcohol al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld. Naast het stellen van regels zijn andere beschermende factoren: een goede band tussen ouder en kind en een autoritatieve opvoedstijl. Een slechte ouder-kind relatie en psychische problematiek of middelengebruik van de ouders zijn risicofactoren.

Adviezen met betrekking tot alcoholopvoeding zullen in samenwerking met de eerder genoemde VO-scholen aan ouders worden aangeboden.

6 Samenwerking met externe partners

Op een integraal dossier als het alcoholbeleid is samenwerking essentieel voor een goede uitvoering. De volgende drie partners zijn daarbij concreet in beeld:

6.1 Bestuurders van (sport)verenigingen

Bestuurders van (sport) verenigingen Nalevingscommunicatie, meedenken over systeemontwikkeling, training personeel/vrijwilligers.

Overleg Burense voetbalverenigingen

Eens in de zes weken overleggen de acht Burense voetbalverenigingen met de gemeente. We willen in dit overleg een voorzet nemen op ons voornemen om met alle verenigingsbesturen in overleg te treden.

Gesprekken met besturen en informatieavonden

In september 2017 starten we met gesprekken met alle besturen van de verenigingen die een drank- en horecaverunning hebben. We willen met hen vaststellen hoe zij aankijken tegen het voeren van leeftijdsbeleid en wat zij van ons nodig hebben.

Van belang is om te weten welke acties het bestuur zelf heeft ondernomen om het schenken van alcohol aan jongeren te voorkomen. Vervolgens vragen wij van het bestuur om een plan op te stellen hoe hiermee omgegaan zou moeten worden. IrisZorg kan ondersteuning bieden bij het vaststellen van knelpunten en het opstellen van een dergelijk plan.

In dit plan kunnen acties opgenomen worden zoals het volgen van een IVA door barvrijwilligers, het prijsbeleid inzichtelijk maken en het aanpassen van het bestuursreglement en de huisregels. Uiteindelijk zal het plan resulteren in een convenant.

Indien uit de gesprekken met de besturen en de barvrijwilligers blijkt dat er behoefte is aan informatieavonden dan kunnen we dat gezamenlijk organiseren. IrisZorg is bereid te ondersteunen bij deze informatieavonden door aanwezig te zijn en een presentatie te geven.

6.2 Gezondheidsorganisaties

Gezondheidsorganisaties Partners als de GGD en IrisZorg zijn belangrijk bij de uitvoering en ontwikkeling van educatieve interventies.

Aanbod vanuit IrisZorg Preventie voor Sportverenigingen

Voor een vitale en sportieve Nederlandse samenleving is het van essentieel belang dat alcoholmisbruik in Nederland wordt tegengegaan. Alcoholmisbruik is een serieus probleem, waarbij alcoholmisbruik onder jongeren een grote bron van zorg is. In dat kader is NOC*NSF actief betrokken bij het vestigen van de nieuwe norm dat er onder de 18 jaar geen alcohol wordt geschonken.

De Drank- en Horecawet biedt voor zowel sportverenigingen als gemeenten de kans een extra impuls te geven aan een verantwoord schenkbeleid in de sportkantine. Deze nieuwe wet is een goede aanleiding om de naleving van leeftijdsgrenzen te verbeteren. De sport neemt duidelijk stelling waar het gaat om alcoholgebruik onder jongeren onder de 18 jaar. Alcohol schenken aan jongeren onder de 18 jaar kan en mag absoluut niet plaatsvinden in de sportkantine. Ook het voorkomen van rijden onder invloed vanuit sportvereniging is een thema dat extra aandacht verdient.

Om tot een goede integrale aanpak te komen van alcoholmisbruik onder jongeren, kan IrisZorg Preventie tezamen met de gemeente het volgende aanbod doen. Om alcoholmisbruik effectief aan te pakken, is het belangrijk onderstaande producten in samenhang op te pakken.

Beleidsvormende gesprek(ken) met als resultaat een duidelijk beleid

Beleid is de basis voor de manier waarop een club om wenst te gaan met de regels die gesteld worden. Of dat nu regels zijn die door de club zelf worden gesteld of wettelijke bepalingen. De manier waarop je als vereniging de Drank- en Horecawet na wenst te leven is daar een voorbeeld van. In het kader van de drank- en horecawet beschikken kantines over een zogenaamd ABR (alcohol bestuursreglement). Graag nemen we dit samen met u door. Beleid kan ook gaan om het neerzetten van een breder gezondheidsbevorderend perspectief (alcohol en drugs zijn niet gezond voor opgroeiende sportende jeugd) of een maatschappelijk verantwoorde boodschap uitdragen (alcohol en sport gaan niet samen). Om invulling te geven aan het door uw club te volgen beleid gaan wij graag met u in gesprek.

Tandembezoek BOA - IrisZorg

Een bezoek van een adviseur Preventie met een BOA samen. Juist niet met controle als doel, maar met een preventieve insteek. Waar let een BOA op, waar moet je aan voldoen als sportvereniging en hoe zorg je daarvoor? IrisZorg Preventie kan sportverenigingen daarbij kosteloos ondersteunen. Wanneer sportverenigingen geen gebruik maken van dit aanbod blijkt in de praktijk dat ze dat alsnog doen wanneer ze hun eerste boete binnen krijgen.

IVA Instructie Verantwoord Alcoholschenken

IVA is een training voor barvrijwilligers van niet-commerciële instellingen zoals sportkantines. Waar begint en eindigt de verantwoordelijkheid van barvrijwilligers? De Drank- en Horecawet geeft richting. In deze training leren de vrijwilligers hoe ze met die verantwoordelijkheid om moeten gaan. Deelnemers krijgen informatie over alcohol. Daarnaast leren ze de belangrijkste regels uit de Drank- en Horecawet en de eisen die gelden tijdens een bardienst.

Vervolgens gaan de vrijwilligers in oefeningen aan de slag met (lastige) praktijksituaties.

Hoe kun je bijvoorbeeld op een goede manier weigeren iemand alcohol te schenken?

Aan het eind van de instructie krijgen de deelnemers een certificaat.

Communicatie binnen sportvereniging

Er zijn diverse ondersteuningsinstrumenten beschikbaar die de sportvereniging kan helpen een verantwoord schenkbeleid uit te stralen in de sportkantine. Te denken valt aan poster met schenktijden, artikel clubblad/site, BOB artikelen. Verder kunnen er extra interventies worden ingezet zoals:

Voorlichtingsbijeenkomst voor jeugdleiders en trainers

In deze bijeenkomsten wordt informatie gegeven over alcohol en drugs. Verder wordt ingegaan op het beleid van de club. Welke regels gelden er t.a.v alcohol en drugs. Wat kunnen de trainers en jeugdleiders doen om gezond gedrag te stimuleren?

Voorlichtingsbijeenkomst voor ouders

Tijdens deze bijeenkomst krijgen ouders informatie over alcohol en drugs, met de nadruk op wat zij als ouder en opvoeder van een puber hierover moeten weten. Ze krijgt handvatten om het gesprek aan te gaan met hun kind en praktische tips om hun kind weerbaar te maken tegen de verlokkingen. Ook is er volop ruimte om ervaringen uit te wisselen met andere ouders.

6.3 FrisValley

FrisValley is een samenwerkingsverband van negen gemeentes op het gebied van alcoholmatiging.

De gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal, Wageningen en Woudenberg besloten in 2008 om, met financiële bijdragen van de Provincie Gelderland en Regio FoodValley, samen te werken op het terrein van alcoholmatiging onder jongeren. Voor de uitvoering daarvan werd het regionale alcoholmatigingsproject FrisValley opgericht.

Het was aanvankelijk de bedoeling om de regionale samenwerking voor een periode van vier jaar aan te gaan (FrisValley 1.0); in 2011 werd echter besloten – met name vanwege de in 2014 van kracht wordende nieuwe Drank- en Horecawet – de samenwerking met vier jaar te verlengen; dit was onder andere mogelijk vanwege de voortzetting van de financiële bijdragen van provincie en regio op basis van een cofinancieringsconstructie (FrisValley 2.0).

De afgelopen jaren is FrisValley uitgegroeid tot een actief samenwerkingsverband op het gebied van bewustwording en educatie, beleid en handhaving én communicatie van en over het alcoholgebruik onder jongeren.

Integrale omgevingsaanpak en bewustwordingsacties

FrisValley werkt net als veel andere gemeenten volgens de zogenoemde integrale omgevingsaanpak van alcoholmatiging bij jongeren; er wordt gewerkt aan bewustwording en educatie, beleid én handhaving waarbij FrisValley zich vooral richt op het netwerk rond de jongeren: zij dragen de boodschap NIX18 over en zij effectueren dat.

FrisValley heeft de afgelopen jaren tal van bewustwordingsacties ontwikkeld. Een aantal voorbeelden daarvan is:

1. Vijf actiemaanden in de periode 2010-2011;
2. Project Alcoholvrije School (2011);
3. Psssttt-campagne (2014-2015, waarbij aan jongeren werd gevraagd om een communicatie uiting te bedenken voor medescholieren om de nieuwe alcoholregels onder de aandacht te brengen);

4. Campagne Hou het fris! (2014-2015, waarbij sportende jongeren werd gevraagd door middel van een selfie of een elfie (voor elftallen) het thema 'Hou het fris!' onder de aandacht te brengen);
5. Campagne NIX zonder ID (2015, waarbij kassamedewerkers van supermarkten in de regio werden gewezen op het belang van een ID-check);
6. Project niX (2014, samenwerking met NIX18, waarbij alcoholvrije feesten voor jongeren van 15-17 jaar werden en worden georganiseerd);
7. IkPas (2015, waarbij volwassenen, met name ouders wordt gevraagd om gedurende een periode van 30 dagen geen alcohol te drinken).

De gemeente Buren kan aansluiten bij FrisValley en wordt ontzorgd als het gaat om bewustwording, educatie, preventie, communicatie en de mysteryshop onderzoeken. In de gemeente Buren zal het toezicht en de handhaving niet in samenwerking met FrisValley worden uitgevoerd. Vooralsnog blijven we met Culemborg, Neder-Betuwe en West Maas en Waal het toezicht gezamenlijk uitvoeren.

Voorgesteld wordt om aan te sluiten bij FrisValley. De kosten zullen hiervoor jaarlijks circa € 1500 bedragen. Deze wijziging heeft geen financiële gevolgen, omdat een raming van € 1.500 wordt overgeboekt van programma Bedrijfsvoering naar programma Ruimte. Dit is het budgetrecht van de gemeenteraad.

7 Effectmeting en evaluatie

Jaarlijks worden de cijfers omtrent preventie, toezicht en handhaving aan de raad voorgelegd ter informatie. De resultaten geven inzicht over de naleving van de DHW. Door de uitvoering van de controles zal blijken hoe het staat met de naleving, of de gestelde doelen aangepast moeten worden in de daaropvolgende periode en welke acties dit vraagt.

Daarnaast zal gebruik worden gemaakt van de resultaten van de gezondheidsmonitor (EMOVO). Uit de resultaten van de jaarlijkse mysteryshoponderzoeken die uitgevoerd worden via FrisValley krijgen we ook veel informatie.

Mochten resultaten omtrent preventie, toezicht en handhaving aanleiding geven tot wijzigingen, dan kunnen we, omdat we werken met jaarplannen Gezondheid concrete activiteiten en maatregelen daarin opnemen.